

Fundacja C.E.L.

Prezentacja wyników jakościowych i ilościowych badań
ewaluacyjnych programu „Poszukiwanie rodzicielskiej
mocy” Fundacji Centrum Edukacji Liderkiej

Projekt finansowany ze środków Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w ramach zadania „Rodzicielstwo bez przemocy – program rozwoju kompetencji rodzicielskich” – współfinansowanego ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego

Warszawa, listopad 2016

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Prezentacja wyników badań	4
Podstawowe dane socjodemograficzne ankietowanych.....	4
Motywy udziału w programie	4
Sposób realizacji zajęć	6
Oddziaływanie programu, przydatność zajęć.....	8
Propozycje modyfikacji.....	10
Ocena podsumowująca.....	12
Podsumowanie i wnioski.....	13
Motywy udziału w programie	13
Postrzeganie kompetencji trenerek.....	13
Subiektywnie postrzegane efekty programu i ogólna ocena wartości zajęć	13
Aneks – kwestionariusz ankiety	15

Wprowadzenie

W raporcie przedstawiam wyniki jakościowych i ilościowych badań ewaluacyjnych programu „Poszukiwanie rodzicielskiej mocy” Fundacji Centrum Edukacji Liderkiej (FCEL). Projekt był współfinansowany ze środków Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, w ramach zadania „Rodzicielstwo bez przemocy – program rozwoju kompetencji rodzicielskich”. W czasie wdrażania projektu zrealizowano zajęcia w dwóch grupach dla rodziców. Cykl zajęć w każdej grupie obejmował 44 godziny (szerszy opis programu – por. materiały Fundacji CEL). Każdorazowo program realizowany był przez dwie osoby prowadzące zajęcia.

Celem ewaluacji była analiza opinii odbiorców dotyczących:

- powodów udziału w projekcie,
- postrzegania wiedzy i umiejętności trenerek,
- zakładanego zdobycia (poszerzenia) wiedzy i umiejętności,
- ogólnej wartości cyklu zajęć,
- ewentualnych propozycji modyfikacji programu.

Ponadto gromadzono podstawowe dane socjodemograficzne odbiorców.

Ewaluację jakościową i ilościową przeprowadzono w schemacie *ex post*. Udział w badaniach miał dobrowolny charakter.

Bezpośrednio po zakończeniu zajęć, w każdej grupie, zrealizowano audytoryjne pomiary ankietowe (wzór kwestionariusza znajduje się w *Aneksie*). Do badania zapraszano wszystkie osoby uczestniczące w ostatnich zajęciach. Liczba zebranych ankiet: grupa 1 – 11 kwestionariuszy, grupa 2 – 10 kwestionariuszy. Uwaga, liczba ankiet nie musi odpowiadać liczbie uczestników zajęć.

Ewaluację jakościową przeprowadzono za pośrednictwem zogniskowanego wywiadu grupowego, zrealizowanego w pierwszej grupie zajęciowej (10 respondentów). Ewaluacja miała zewnętrzny charakter¹.

Prezentacja wyników badań

Podstawowe dane socjodemograficzne ankietowanych

W badaniu ankietowym uczestniczyło 21 respondentów, głównie kobiety – 18. Najmłodszy badany miał 33 lata, najstarszy – 47 lat; średnia arytmetyczna wieku to 39 lat. Udzielając odpowiedzi o wykształcenie po jednej osobie zaznaczyło: zasadnicze zawodowe, średnie i wyższe licencjackie. Dyplomem magistra legitymowało się 16 pytanym, a 2 respondentów posiadało tytuł naukowy. W gronie badanych 4 osoby nie były czynne zawodowo – emerytura/renta (1 wskazanie) lub brak zatrudnienia (3 wskazania). Pozostali wymieniali: prywatny przedsiębiorca (1 odpowiedź), wolny zawód specjalista (2 odpowiedzi), nauczyciel, pedagog (5 odpowiedzi), kierownik, menager, wyższy urzędnik (2 odpowiedzi), technik, wyspecjalizowany pracownik (3 odpowiedzi), pracownik niższego szczebla – usługi, administracja (2 odpowiedzi), inne (2 odpowiedzi).

Motywy udziału w programie

Wśród badanych były zarówno osoby, dla których udział w ewaluowanym projekcie był pierwszym kontaktem z Fundacją, jak i te, które już wcześniej korzystały z oferty zespołu FCEL, poszukując rozwiązania problemów wychowawczych. Uczestnicy wywiadu relacjonując motywy udziału w zajęciach mówili, że chcieli poprawić swoje kompetencje rodzicielskie, przez co rozumiano ogólnie bycie lepszymi matkami i ojcami. Potrzebę tę niekiedy formułowano w sposób negatywny – motywem była chęć niekrzywdzenia dzieci. Uczestnictwo wiązało się także z potrzebą podniesienia jakości komunikacji z synem lub córką. Deklarowano, że celem udziału w programie była chęć dokonania zmiany w sobie, co pozytywnie przekładałoby się na relacje z dziećmi. W tym kontekście mówiono m.in. o rozwijaniu swojego potencjału.

¹ Badanie przeprowadził autor raportu.

Poniżej, stosując kursywę, cytuję fragmenty wywiadów, które ilustrują wskazane uogólnienia. Chcąc wiernie oddać wypowiedzi badanych, zachowałem oryginalną formę, włącznie z błędami charakterystycznymi dla wypowiedzi ustnych. Pytania wyróżniłem pogrubioną czcionką.

Pytanie: Po co Państwo tu przyszli?

- Żeby być lepszymi rodzicami.*
- Żeby poprawić swoje kompetencje rodzicielskie, żeby nauczyć się pewnych narzędzi, (...) które pozwolą nam te nasze kompetencje poprawić.*
- Żeby lepiej dogadać się z dzieckiem.*
- Nie krzywdzić dzieci.*
- Być bardziej świadomym.*
- Ja na przykład chciałam popracować nad sobą. Dowiedzieć się, gdzie ja mogłabym bardziej wykorzystać pewne techniki, mechanizmy w sobie, żeby później przełożyć to na bycie lepszym rodzicem. (...)*
- Żeby te zasoby, które mamy, żeby je konstruktywnie wykorzystać dla dobra i nas, i dzieci.*
- Mamy potencjał w sobie i chcemy go w pozytywny sposób przekazać.*

Pytanie: Czy to jest Państwa pierwszy kontakt z Fundacją, czy nie?

- Mój pierwszy.*
- Absolutnie pierwszy.*
- Mój nie. Ja [wcześniej – przyp. MJS] miałam problemy z dzieckiem.*

Badani biorący udział w pomiarach ankietowych, pytani o powody wzięcia udziału w zajęciach najczęściej zaznaczali odpowiedź „doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w wychowywaniu dzieci” – 20 osób. Ponad połowa respondentów wskazała także na lepsze poznanie siebie i rozwój osobisty, odpowiednio – 14 i 13 ankietowanych.

Tabela 1. Odpowiedzi na pytanie „Z jakich powodów wziął/wzięła Pan(i) udział w tych zajęciach” (N=21)*

Odpowiedzi uwzględnione w kafeterii	N
Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w wychowywaniu dzieci	20
Lepsze poznanie siebie	14
Rozwój osobisty	13
Zdobycie wiedzy lub umiejętności przydatnych w rozwiązywaniu problemów osobistych	10
Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z małżonkiem (życiowym partnerem lub partnerką)	6
Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z innymi ludźmi (spoza rodziny)	6
Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z rodzicami	3
Doskonalenie kompetencji zawodowych	1
Skierowanie, oddelegowanie (np. przez przełożonych)	1
Inne powody	0

* Dane nie sumują się do 21, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Sposób realizacji zajęć

Uczestnicy wywiadu, opisując sposób prowadzenia zajęć, pozytywnie akcentowali indukcyjny model pracy, zgodnie z którym biorąc udział w spotkaniach i analizując własną sytuację (własne schematy myślenia, reakcje, zachowania), krok po kroku, dokonywali jej oceny w kontekście ewentualnego wpływu na dzieci, a następnie tworzyli szersze odniesienia, formułując bardziej „teoretyczne” uogólnienia. Stwierdzano, że w procesie tym trenerki występowały we wspierającej, nie zaś narzucającej roli. Towarzyszyły respondentom, a nie z góry definiowały właściwe rozwiązania. Takie podejście zyskało uznanie badanych.

Mówiono, że trenerki tworzyły dobrany, uzupełniający się tandem prowadzących. Postrzegano je jako osoby uważne, skupione na uczestnikach i przebiegu zajęć, nieoceniające postaw członków grupy zajęciowej. Opisywano, że prowadzące zajęcia posiadały odpowiednią wiedzę i wysokie umiejętności interpersonalne pozwalające na jej łatwo przyswajalny transfer. Pojawiła się uwaga krytyczna dotycząca zbyt późnej interwencji trenerek w sytuacji, jak to

odebrano, naruszenia przez jednego z uczestników zasady nieoceniań innych. Dodano przy tym, że później trenerki reagowały skutecznie².

- *W bardzo miłej formie, sympatycznej. (...) Wiedza w rozmowie, wiedza w przykładach.*
- *Bardzo dobre było to, że sami mogliśmy określić tak jakby plan tego, co my chcemy się dowiedzieć (...), że byliśmy współuczestnikami tworzenia listy naszych oczekiwań. (...)*
- *Dostawaliśmy fachową wiedzę. (...)*
- *Bardzo mi się podobało to, że (troszkę – można powiedzieć – podstępnie) przez ćwiczenia praktyczne wychodziły z nas jakieś schematy działania, jakieś nasze cechy, nad którymi zaczynaliśmy pracować, i tak naprawdę ta teoria, którą poznawaliśmy, była tylko podsumowaniem tego, co my w praktyce, tak naprawdę, zrobiliśmy i chyba to podsumowanie w dużej części było wyciągane od nas. To nie było na zasadzie, że nam przedstawili tę teorię, tylko my uczestniczyliśmy w tworzeniu tych teoretycznych zasad.*
- *Najlepszym dowodem na to, że każdy jest zadowolony z tych warsztatów, jest to, że ze smutkiem nam się jest rozstać z paniami prowadzącymi, no i ze sobą. (...)*
- *Bardzo dobrze się panie uzupełniały ze sobą. Żadnych zgrzytów, rywalizacji. Dwoje wykładowców, dwa różne style, ale płynnie, uzupełnianie, wsparcie, komentarze. Bardzo płynnie to działało. To mnie naprawdę zaskoczyło. (...) Bo (...) zawsze jestem przyzwyczajony do jednego prowadzącego. (...)*
- *[Osoby prowadzące – przyp. MJS] dysponowały wiedzą praktyczną, często poparte przykładami. To było bardzo dla mnie ważne. (...)*
- *Nie pozostawiały wypowiedzi bez komentarza. Zawsze jakiś feedback był, zawsze coś za tym szło. Więc to było bardzo cenne. (...)*

Pytanie: *A czy narzucały Państwu swoje zdanie, np. „coś źle robisz”?*

[Kilka osób] – *Nie.*

² Z uwagi na ochronę anonimowości badanych, w zamieszczonych niżej cytatach, zrezygnowałem z przytaczania fragmentu dyskusji, w którym opisano tę sytuację.

– Raczej próbowały znaleźć z nami rozwiązanie, jak to zrobić inaczej. Nie było oceniania na zasadzie „źle”, było pokazywanie innych rozwiązań.

– Ale też nie było gotowych rozwiązań.

Ankietowani ewaluowali komunikatywność oraz profesjonalne przygotowanie trenerek posługując się pięciopunktową skalą. W odniesieniu do obu kategorii oceny najniższe odnotowane noty to 3, najwyższe – 5. Średnie arytmetyczne, odpowiednio – 4,9 oraz 4,8.

Tabela 2. Odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan(i) zajęcia, w których brał(a) Pan(i) udział?”; skala od 1 („bardzo źle”) do 5 („bardzo dobrze”)

Kategorie oceny osób prowadzących	N	Minimum	Maksimum	Średnia arytmetyczna
Komunikatywność osób prowadzących	21	3	5	4,9
Profesjonalne przygotowanie osób prowadzących	20	3	5	4,8

Oddziaływanie programu, przydatność zajęć

We wszystkich kwestionariuszach odnotowano twierdzące odpowiedzi na pytanie „Czy w trakcie zajęć zdobył(a) Pan(i) jakieś nowe umiejętności lub wiadomości?”. Ponad połowa ankietowanych, opisując zmiany dokonane w efekcie zajęć, wskazywała na komunikację (16 osób), poznanie osobistych ograniczeń (14 osób) i możliwości (12 osób), dowartościowanie siebie (12 osób), a także asertywność (11 osób) i zasady kooperacji (11 osób).

Tabela 3. Wiedza i umiejętności zdobyte w trakcie zajęć (N=21)*

Odpowiedzi uwzględnione w kafeterii	N
Komunikacja	16
Poznanie osobistych ograniczeń	14
Poznanie osobistych możliwości	12
Docenianie własnej wartości	12
Asertywność – umiejętność wyznaczania granic w relacjach z innymi	11
Zasady współpracy z innymi	11
Formułowanie celów i potrzeb	10
Negocjacje, rozwiązywanie konfliktów	10
Wytrwałość w działaniu (realizacji celów)	8
Inne	4
Wiedza lub umiejętności zawodowe	2

Uczestnicy pomiarów, posługując się skalą jak poprzednio, poproszeni zostali o dokonanie oceny przydatności zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie wiedzy oraz umiejętności. W obu przypadkach średnie arytmetyczne osiągnęły tę samą wartość – 4,7, przy tym samym zakresie wystawianych not – od 3 do 5.

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan(i) zajęcia, w których brał(a) Pan(i) udział?”; skala od 1 („bardzo źle”) do 5 („bardzo dobrze”)

Kategorie oceny	N	Min.	Maks.	Średnia arytmetyczna
Przydatność zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie wiedzy	21	3	5	4,7
Przydatność zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie umiejętności	21	3	5	4,7

Respondenci uczestniczący w wywiadzie deklarowali, że udział w zajęciach wiązał się ze spełnieniem ich oczekiwań. Mówiono, że zyskali zarówno nową wiedzę, jak i poszerzyli swoje umiejętności dotyczące odgrywania roli rodzica. W tym kontekście szczególnie akcentowano sferę komunikacji z dziećmi. Pojawiła się też opinia, że użyteczność zajęć wykracza poza sferę kompetencji wychowawczych i odnosi się ogólnie do kontaktów z ludźmi.

– Nasze oczekiwania spotkały się z programem, z tym, co Panie nam zaproponowały. (...)

– Dużo praktycznych informacji. (...)

– W zasadzie każdy obszar, który tutaj poruszyliśmy, wniósł coś nowego i był kolejną taką iskierką (...) do działania. Ja widzę w sobie naprawdę ogromne zmiany, w sobie jako w rodzicu. (...)

– Na pewno przyniosły, bezdyskusyjnie. Dużo lepiej mi się rozmawia z dzieckiem, określiliśmy parę ramowych zasad, których się zaczynamy trzymać. Stałem się bardziej uważny w rozmowie z dzieckiem. (...)

– Ja bym to nawet rozszerzyła, że te wzorce można odnieść do całego społeczeństwa. Nie tylko relacji rodzic – dziecko, ale też partner, kolega albo w ogóle jakiś tam obcy człowiek. Takie międzyludzkie porozumiewanie się.

Propozycje modyfikacji

Spośród 21 ankietowanych 19 osób zgłosiło jakieś propozycje modyfikacji programu. Najczęściej był to postulat wydłużenia czasu zajęć (14 wskazań). Pozostałe możliwości wskazywało od 1 do 5 badanych lub nikt.

Tabela 5. Propozycje modyfikacji zajęć (N=19)*

Odpowiedzi uwzględnione w kafeterii	N
Wydłużenie czasu zajęć	14
Większa liczba ćwiczeń	5
Termin zajęć	2
Zmniejszyć liczebność grupy	2
Warunki lokalowe	2
Skrócenie czasu zajęć	1
Materiały wykorzystywane w trakcie zajęć	1
Mniejsza liczba ćwiczeń	0
Osoby prowadzące	0
Zwiększyć liczebność grupy	0
Wyposażenie sal	0
Inne	0

* Dane nie sumują się do 19, gdyż badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Ilustracją dla opisanych wyżej propozycji są wypowiedzi respondentów zarejestrowane podczas wywiadu. Badani mówili, iż czasem sesje były za krótkie, pojawiły się też przeciwne głosy, że (sobotnie) sesje można by skrócić. Stwierdzano także, że długość sesji była odpowiednia. Postulowano ponadto wydłużenie czasu (cyklu) zajęć, np. w formie kolejnych spotkań, których celem byłaby weryfikacja zdobytych kompetencji po dłuższym okresie od zakończenia pierwszego cyklu.

– *Uważam, że było za mało czasu czasami na pewne rzeczy, żeby przegadać, przedyskutować.*

Pytanie: Czy Państwo podzielają tę opinię?

– *Po prostu zabrakło czasu, czyli cały kurs jest za krótki.*

– *Te trzy i pół godziny + dwie soboty, to trzy i pół godziny jest na tyle intensywnym..., spędzaliśmy dość intensywnie (...) i to nam wystarczało. To było tak zorganizowane, że ja nie*

pamiętam zajęć, żebyśmy wyszli nie kończąc czegoś. Natomiast cały tryb (...), gdybyśmy mogli jako taki feedback za jakieś dwa miesiące na przykład się spotkać na dwóch spotkaniach i porozmawiać o tym, jak długofalowo działają te narzędzia. (...)

– Ale może nie sobota, chyba że krótko. Sobota – było, moim zdaniem, odrobinę za długo. Tak gdzieś o godzinkę za długo.

Ocena podsumowująca

Respondentów odpowiadających na pytania kwestionariusza poproszono o ocenienie stopnia spełnienia swoich oczekiwań związanych z uczestnictwem w zajęciach na skali od 0 do 6, gdzie 0 oznaczało „w ogóle”, 1 – „w bardzo małym stopniu”, 2 – „w małym stopniu”, 3 – „w średnim stopniu”, 4 – „w dużym stopniu”, 5 – „w bardzo dużym stopniu”, 6 – „całkowicie”. Najniższa odnotowana nota to 3, najwyższa – 6, średnia arytmetyczna – 5,0.

Podsumowanie i wnioski

Motywy udziału w programie

Dominujące motywy udziału w programie były zgodne z celami ewaluowanego projektu i odnosiły się do poprawy kompetencji rodzicielskich. Wypowiedzi uczestników wywiadu potwierdzają, że także inne zaznaczone w kwestionariuszu powody mogły odnosić się do tego wymiaru – lepsze poznanie siebie czy rozwój osobisty służyły również poprawie relacji z najbliższymi, w tym szczególnie z dziećmi. Tak wprost formułowane opinie odnotowano podczas wywiadu.

Postrzeganie kompetencji trenerek

Prowadzenie zajęć, kompetencje realizatorek zostały bardzo wysoko ocenione przez respondentów. Uczestnicy wywiadu pozytywnie wartościowali nienarzucający, towarzyszący styl pracy przedstawicielek kadry. Mówiono, że były to osoby posiadające dużą wiedzę i wysokie umiejętności interpersonalne (odnotowano tylko jedną uwagę krytyczną dotyczącą sposobu prowadzenia zajęć). Te ogólnie pozytywne opinie znalazły wyraz w ocenie komunikatywności i profesjonalnego przygotowania osób prowadzących (skala pięciostopniowa): średnie arytmetyczne to 4,9 i 4,8. Nikt nie zaznaczył dwóch najniższych not, wybierano wskazania od 3 do 5.

Subiektywnie postrzegane efekty programu i ogólna ocena wartości zajęć

Badani wskazywali znaczny wpływ programu, odnoszący się tak do ich wymiaru wewnętrznego, jak i interpersonalnego. Wszyscy ankietowani deklarowali, że zajęcia przyniosły jakiś dobry rezultat, a niemal połowa lub więcej pytaných stwierdzało, że efekty zajęć dotyczyły komunikacji, poznania osobistych ograniczeń i możliwości, doceniania własnej wartości, asertywności, zasad współpracy z innymi, formułowania celów i potrzeb oraz negocjacji – rozwiązywania konfliktów. Podobnie w wywiadzie stwierdzano *explicite*, że projekt spełniał opisane wyżej oczekiwania respondentów i przyniósł w związku z tym pozytywne efekty.

W kwestionariuszach przydatność zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie wiedzy oraz umiejętności oceniano wybierając trzy najwyższe noty, średnie arytmetyczne przybrały tę samą wysoką wartość: 4,7. Także propozycje modyfikacji zajęć zgłaszane przez

ankietowanych pośrednio świadczą o wysokiej jakości projektu – 14 osób spośród 19, które wymieniały jakieś propozycje, chciało wydłużenia czasu zajęć.

Konsekwencją wyżej opisanych ocen były deklaracje badanych dotyczące stopnia spełnienia oczekiwań (skala siedmiostopniowa). Wszystkie wskazania były skoncentrowane pomiędzy 3 (oznaczające „średni stopień”) a 6 („całkowicie”), średnia arytmetyczna to 5,0.

MJ Sochocki

Aneks – kwestionariusz ankiety

ANKIETA

Ankieta, o wypełnienie której Pana(ią) prosimy ma na celu poznanie opinii uczestników zajęć prowadzonych przez Fundację C.E.L. Ankieta ta ma charakter anonimowy i jej celem **nie** jest ocena konkretnych osób, a Pana(i) odpowiedzi posłużą do utworzenia zbiorczych zestawień statystycznych.

1. Z jakich powodów wziął/wzięła Pan(i) udział w tych zajęciach?

(Prosimy zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi poprzez zakreślenie kółkiem właściwego numeru)

1. Lepsze poznanie siebie 2. Rozwój osobisty 3. Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w wychowywaniu dzieci 4. Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z małżonkiem (życiowym partnerem lub partnerką) 5. Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z rodzicami	6. Doskonalenie wiedzy lub umiejętności pomocnych w kształtowaniu relacji z innymi ludźmi (spoza rodziny) 7. Zdobywanie wiedzy lub umiejętności przydatnych w rozwiązywaniu problemów osobistych 8. Doskonalenie kompetencji zawodowych 9. Skierowanie, oddelegowanie (np. przez przełożonych) 10. Inne powody, prosimy wpisać..... .....

2. Czy w trakcie zajęć zdobył(a) Pan(i) jakieś nowe umiejętności lub wiadomości?

1. **Tak** – prosimy wskazać je na liście poniżej ↓

- I. Poznanie osobistych możliwości
- II. Poznanie osobistych ograniczeń
- III. Asertywność – umiejętność wyznaczania granic w relacjach z innymi
- IV. Docenianie własnej wartości
- V. Formułowanie celów i potrzeb
- VI. Komunikacja
- VII. Negocjacje, rozwiązywanie konfliktów
- VIII. Zasady współpracy z innymi
- IX. Wiedza lub umiejętności zawodowe – prosimy wpisać jakie.....
- X. Wytrwałość w działaniu (realizacji celów)
- XI. Inne, prosimy wpisać.....

2. **Nie**

3. Jak ocenia Pan(i) zajęcia, w których brał(a) Pan(i) udział?

Odpowiedzi prosimy zaznaczyć na skali, gdzie 1 oznacza „bardzo źle”, zaś 5 „bardzo dobrze”.

W każdej linijce należy zaznaczyć kółkiem jedną cyfrę

a) komunikatywność osób prowadzących	1	2	3	4	5
b) profesjonalne przygotowanie osób prowadzących	1	2	3	4	5
c) przydatność zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie wiedzy	1	2	3	4	5
d) przydatność zajęć ze względu na poszerzenie lub utrwalenie umiejętności	1	2	3	4	5
e) ogólna atrakcyjność zajęć	1	2	3	4	5

4. W jakim stopniu spełnił(a) Pan(i) swoje oczekiwania związane z uczestnictwem w zajęciach?

(Prosimy wskazać odpowiedź poprzez zakreślenie kółkiem właściwego numeru)

0	1	2	3	4	5	6
W ogóle	W bardzo małym	W małym	W średnim	W dużym	W bardzo dużym	Całkowicie

5. Gdyby istniała taka możliwość, to czy zmienil(a)by Pan(i) coś w tych zajęciach?

1. **Tak** – na liście poniżej prosimy wskazać co należałoby zmienić

- I. Termin zajęć
- II. Wydłużenie czasu zajęć
- III. Skrócenie czasu zajęć
- IV. Większa liczba ćwiczeń
- V. Mniejsza liczba ćwiczeń
- VI. Osoby prowadzące
- VII. Zmniejszyć liczebność grupy
- VIII. Zwiększyć liczebność grupy
- IX. Warunki lokalowe
- X. Wyposażenie sal
- XI. Materiały wykorzystywane w trakcie zajęć
- XII. Inne (prosimy wpisać)

W tym miejscu można wpisać uwagi, propozycje, sugestie itp.

2. **Nie**

Na koniec prosimy jeszcze o podanie kilku informacji o sobie. Przypominamy, że są one objęte tajemnicą, anonimowe i posłużą nam wyłącznie do obliczeń statystycznych.

6. Jakie ma Pan(i) wykształcenie?

- 1) niepełne podstawowe
- 2) podstawowe
- 3) gimnazjalne
- 4) zasadnicze zawodowe
- 5) niepełne średnie
- 6) średnie
- 7) pomaturalne (policealne)
- 8) student bez dyplomu licencjata
- 9) student z dyplomem licencjata
- 10) niepełne wyższe
- 11) wyższe licencjackie
- 12) wyższe magisterskie
- 13) tytuł naukowy (doktor i wyżej)

7. Prosimy o określenie Pana(i) sytuacji zawodowej

- 1) emerytura lub renta
- 2) student, uczeń
- 3) niezatrudniony/a
- 4) prywatny przedsiębiorca
- 5) rolnik
- 6) wolny zawód, specjalista
- 7) nauczyciel, pedagog
- 8) kierownik, menager, wyższy urzędnik
- 9) technik, wyspecjalizowany pracownik
- 10) pracownik niższego szczebla (usługi, administracja)
- 11) robotnik, pracownik fizyczny
- 12) inne

8. Prosimy o określenie płci poprzez zakreślenie kółkiem odpowiedniego numeru.

- 1. kobieta
- 2. mężczyzna

9. Prosimy podać swój rok urodzenia:

Bardzo dziękujemy za poświęcenie czasu i wypełnienie ankiety!